

Turun kaupungin pysyvien vastaavien kirjanpito- ja poistolaskentaohjeet

Turun kaupungin pysyvien vastaavien kirjanpidossa ja poistolaskennassa noudatetaan kirjanpitolakia, kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston yleisohjeita sekä seuraavia pysyvien vastaavien kirjanpito- ja poistolaskentaohjeita.

Kaupungin määräämisvallassa olevat yhteisöt noudattavat konsernitilinpäätöksestä annettujen ohjeiden mukaisesti emon poistosuunnitelmaa oman toimialansa poistosuunnitelmalla tarkennettuna.

Yleiset periaatteet

1.1. Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien omaisuuteen kuuluvat hankintahinnaltaan yli 10.000 euron tai sen ylittävät realisoitavissa olevat hyödykkeet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja useammasta komponentista koostuvat yhteenkuuluvat kokonaisuudet sekä toimialasijoittamisen osakkeet ja osuudet ja muut sijoitukset, jotka tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta vaikuttavat tuotannontekijöinä usean tilikauden aikana. Rakennukset sekä maa- ja vesialueet kuuluvat hankintahintarajasta riippumatta pysyviin vastaaviin.

Omaisuus merkitään hyödykekohtaisesti suoriteperusteella erilliseen pysyvien vastaavien kirjanpitoon (jatkossa käyttöomaisuuskirjanpito), jossa se säilytetään niin kauan, kun se on kaupungin omaisuutta huolimatta taloudellisen pitoajan päättymisestä.

1.2. Pienhankinnat ja ensikertainen kalustaminen

Omaisuushyödykkeen hankintameno kirjataan laskentatilikauden kuluksi, vaikka se vaikuttaa tuotannontekijänä usean tilikauden aikana, mikäli sen hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10.000 euroa.

Vuosikuluksi kirjatut hankinnat (ns. pienhankinnat) kirjataan sisäisen valvonnan edellyttämässä laajuudessa irtaimistokirjanpitoon. Näin varmistetaan, että koko kaupungin omaisuus on olennaisilta osilta rekisteröitynä. Rekisteröinnissä noudatetaan irtaimiston hallinta - ja kirjanpito-ohjeita.

Ensikertaisen kalustamisen hankintoja voidaan taseeseen, vaikka yksittäisen hankinnan arvo ei ylittäisi pienhankintarajaa. Kalustamisen on liityttävä uuden yksikön tai toiminnan aloittamiseen ja hankinnan tulee tapahtua pääsääntöisesti ennen toiminnan aloittamista. Täydentäviä hankintoja ei voida enää pitää ensikertaisena kalustamisena. Kulutushyödykkeitä (esimerkiksi koulutarvikkeet) ei voida aktivoida taseeseen. Ensikertainen kalustaminen liittyy käsitteenä pääsääntöisesti Opetushallituksen/opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksiin (peruskoulujen rakentaminen ja kalustaminen).

1.3. Leasing-rahoituksella hankitut hyödykkeet Rahoitusleasingsopimuksella hankittujen hyödykkeiden hankintamenot kirjataan tuoloslaskelmaan vuokramenoina

1.4. Pysyvien vastaavien ryhmät

Pysyvät vastaavat ryhmitellään pääkirjanpidon taseryhmien mukaisesti. Lisäksi pysyvien vastaavien kirjanpidossa käytetään riittävää luokitusta poistosuunnitelmaa tai muuta tarkoitusta varten.

1.5. Kirjanpito

Omaisuus arvostetaan ja merkitään kirjanpitoon hankintahintaan ja itse valmistettu omaisuus valmistuskustannusten mukaiseen hintaan (ks. kohta 2.1 Pysyvien vastaavien lisäys).

Omaisuuksen hankintameno aktivoidaan taseeseen ja kirjataan taloudellisena pitoaikanaan suunnitelman mukaisina poistoina kuluiksi.

Kirjanpidollinen arvo kuvaa omaisuuden arvoa laskentahetkenä ottaen huomioon taloudellisesta näkökulmasta katsotun kulumisen tuotannontekijänä.

1.6. Taloudellinen pitoaika

Taloudellinen pitoaika on ajanjakso, jolloin omaisuuden katsotaan vaikuttavan tuotannontekijänä. Taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin hyödykkeen tekninen pitoaika.

1.7. Poistosuunnitelma ja suunnitelman mukaiset poistot

Poistosuunnitelma koostuu arvioidusta taloudellisesta pitoajasta ja poistomenetelmästä. Poistomenetelminä käytetään tasapoistoa ja substanssipoistoa (käytön mukainen menetelmä) riippuen tuotannontekijän luonteesta:

- tasapoistot lasketaan jakamalla hankintahinta omaisuuden todennäköisellä taloudellisella pitoajalla.
- substanssipoisto saadaan tilikauden käytön mukaan suhteuttamalla tilikauden käyttö hyödykkeen ennakoituun käyttöön koko taloudellisena pitoaikana tai mittattuna käytönmäärä suoriteyksiköllä. Substanssipoisto -menetelmää sovelletaan luonnonvaroihin (esim. kaivoksien, sorakuoppien, turvesoiden tms. poistoissa).

Suunnitelman mukaisilla poistoilla tarkoitetaan pysyvien vastaavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kirjaamista kuluksi järjestelmällisesti niiden taloudellisen pitoajan kuluessa.

2. Pysyvien vastaavien kirjanpito taloudellisena pitoaikana

2.1. Pysyvien vastaavien lisäys

Pysyvien vastaavien lisäyksiä ovat hankinta ja perusparannus.

Hankinta voi tapahtua ostamalla, itse valmistamalla tai vaihtamalla. Omaisuus voidaan myös saada vastikkeettomasti tai osittain avustuksena.

Hankintahinta

Hankintahintaan kuuluu kaikki omaisuuden hankinnasta tai valmistuksesta aiheutuneet ~~kustannukset~~ **välittömät menot** (KPL 1336/97, 4:5), jotka ovat aiheutuneet omaisuusyksikön lopulliseen käyttöpaikkaan viemisestä sekä toimintakuntoon saattamisesta, kuten asennus, kuljetus tms. kustannus. Ostohinnasta saatuja alennuksia ja ostohintaan sisältyvää arvonlisäveroa ei lueta hankintahintaan. Hankintahintaan sisältyy arvonlisäveron osuus vain niissä tapauksissa, joissa ostohintaan sisältyvää arvonlisäveroa ei saada vähentää valtiolle tilitettävää veroa laskettaessa (AVL § 114).

Omaisuuksen valmistuksessa käytettyjen kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden palkat henkilösivukuluineen voidaan sisällyttää hankintamenuun, mikäli käytettyjen työsuoritusten määrä on kirjanpidossa tai kustannuslaskennassa kohdistettu valmistettavalle hyödykkeelle.

Välilliset menot ja lainan korot on mahdollista aktivoida osaksi pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintamenoa vain erityisestä syystä. Jos omaisuuden hankintaan ja valmistukseen liittyvien välillisten menojen määrä hankintamenoon nähden on olennainen, saadaan ne kirjata hankintamenoksi. Tällaisia välillisiä menoja ovat esim. varastojen ja muiden materiaalitointojen menot, tuotantohjon palkka ja sosiaalimenot, vakuutusmaksut sekä valmistustoiminnassa käytettävien pysyvien vastaavien hyödykkeiden poistot. Aktivoitavia menoja eivät kuitenkaan ole hallinnon ja markkinoinnin yleiskustannukset.

Ei-palautettavat liittymismaksut aktivoidaan osaksi hankintamenoa. Ei-palautettavat liittymismaksut, jotka koskevat *omalla tontilla* olevaa kiinteistöä, kirjataan pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden tase-erään "Maa- ja vesialueet. Ei-palautettavat liittymismaksut, jotka koskevat *vuokratontilla* olevaa kiinteistöä, kirjataan pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden tase-erän "Maa- ja vesialueet" käyttöomaisuusluokkaan "Kiinteistöjen vuokraoikeudet". Jos tase-erä sisältää ainoastaan aktivoituja liittymismaksuja, erälle annetaan nimike "Kiinteistöjen liittymismaksut". Palautuskelpoisia liittymismaksuja ei kirjata omaisuuden hankintahintaan. **Palautuskelpoiset liittymismaksut kirjataan pysyvien vastaavien sijoitusten erään Muut saamiset.**

Vaihtokaupassa saadun omaisuuden hankintahinta on sen vaihtoarvo eli luovutetun omaisuuden vaihtoarvo lisättynä maksetulla tai vähennettynä saadulla välirahalla.

Lahjoituksena saatu omaisuus merkitään taseeseen luovutushetken todennäköiseen arvoon pysyvien vastaavien ao. tase-erään **silloin, kun niihin ei liity käyttörajoituksia. Omaisuus, johon liittyy käyttörajoituksia, merkitään lahjoitusrahastojen varoihin.**

Vastikkeettomasti saadun omaisuuden sekä asemakaavasopimuksilla tai vastaavilla sopimuksilla korvauksetta saatujen maa-alueiden hankintahinta on nolla, mutta arvonkorotuksella sen arvo voidaan korottaa käypään arvoon. (Ks. kohta 2.5.2 Arvonkorotukset ja arvonkorotuksen peruutus).

Jos omaisuushyödykkeen hankintaan saadaan valtionosuutta, investointiavustusta, liittymismaksua tai muuta rahoitusosuutta, saatu määrä merkitään hankintamenon vähennykseksi.

Jos omaisuuden hankintaa katetaan investointivaruuksella tai rahastolla, omaisuuden hankintamenoksi kirjataan koko hankintameno.

Perusparannus

Perusparannuksella tarkoitetaan omaisuuden laajennus-, muutos-, ja uudistustyötä sekä hankintoja, jotka lisäävät omaisuuden tulon tuottamiskykyä tai käyttöarvoa.

Aktivoitavia ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- ja palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos perusparannus johtaa

- hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun
- suoritteiden laadun merkittävään paranemiseen tai
- tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähenemiseen.

Korjaus- ja huoltomenot, joiden seurauksena hyödykkeen tulontuottamiskyky tai käyttö palvelutuotannossa voidaan säilyttää ennallaan, kirjataan yleensä syntymistilikauden kuluksi.

Siirrot vaihto-omaisuudesta pysyviin vastaaviin

Vaihto-omaisuudesta pysyviin vastaaviin siirretyn hyödykkeen hankintamenoksi katsotaan hyödykkeen alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta.

2.2. Pysyvien vastaavien vähennys

Pysyvien vastaavien vähennyksiä (= luovutuksia) ovat myynti, romutus, vaihto ja lahjoitus.

Omaisuuksia myytäessä syntyy myyntivoittoa tai myyntitappiota myyntihinnan ja myyntihetken menojäännöksen erotuksena.

Omaisuuksien romutusarvo on romutushetken menojäännös.

Vaihtokaupassa luovutettavan omaisuuden luovutusarvo on sen vaihtoarvo. Luovutusarvon ja luovutushetken menojäännöksen erotuksena voi syntyä myyntivoittoa tai myyntitappiota.

Lahjoituksena annettavan omaisuuden luovutusarvo on lahjoitushetken menojäännös.

2.3. Taloudellinen pitoaika

2.3.1. Taloudellisen pitoajan määrittäminen

Poistonalaiselle omaisuudelle määritellään hankintahetkellä taloudellinen pitoaika kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman perusteella. Hankintahinta kirjataan vuosittain suunnitelman mukaan poistoina kuluiksi taloudellisena pitoaikanaan.

Samanlaisen ja samaan tarkoitukseen käytettävän hyödykkeen pitoaika on määriteltävä yhtä pitkäksi. Tästä syystä poistosuunnitelmassa on määriteltävä poistotavat ja taloudelliset pitoajat käyttöomaisuusluokittain. Liitteenä oleva poistosuunnitelma sisältää käyttöomaisuusluokkajaottelun mukaiset poistoajat sekä poistomenetelmät.

Rakennusten perusparannuksille määritellään oma taloudellinen pitoaikansa liitteenä olevan poistosuunnitelman mukaisesti. Kiinteisiin rakenteisiin kuuluvien katujen perusparannusmenot käsitellään kuten uusien katujen ja teiden rakentaminen yhdistettynä yhden vuoden perusparannusmenot yhdeksi nimikkeeksi. Poistoaika on sama kuin uuden rakentamisessa.

Mikäli omaisuutta hankitaan vanhana, voidaan poiketa käyttöomaisuusluokkakohtaisesta poistosuunnitelmasta. Tällöin omaisuuden todennäköisen jäljellä olevan taloudellisen pitoajan määrittelee omaisuudesta vastaava organisaatioyksikkö. Todennäköinen pitoaika määritellään ottaen huomioon kauppahinta, omaisuuden fyysinen kunto, arvioitu jälleenhankinta-arvo sekä omaisuusryhmän mukainen poistosuunnitelma. Mikäli poiketaan poistosuunnitelman pitoajasta, merkitään käyttöomaisuuskirjanpitoon nimikkeen lisätietoihin päättäjätiedot.

Kaupunginhallitus voi tehdä päätöksen yksittäisen omaisuushyödykkeen poistosuunnitelmasta tai käyttöomaisuusluokan mukaisen poistosuunnitelman muuttamisesta. Jos omaisuushyödykkeelle tehdään poistosuunnitelman muutos kaupunginhallituksen hyväksymien ohjeiden (Pysyvien vastaavien kirjanpito ja poistolaskenta ohjeet) mukaisesti, riittää, että muutoksesta ilmoitetaan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2.3.2. Taloudellisen pitoajan muuttaminen

Suunnitelman mukaista taloudellista pitoaikaa muutetaan, jos hyödykkeeseen liittyvät tulonodotukset tai palvelutuotantokyky muuttuvat olennaisesti.

Jos poistoaikaa pidennetään, poistoja ei saa laskea alusta asti uudelleen, koska tämä merkitsee käytännössä arvonkorotusta. Tällöin suunnitelman mukaiset menojäännökset tulee poistaa uuden suunnitelman mukaan tarkistusajankohdasta lähtien.

Jos pysyviin vastaaviin sisältyvän hyödykeryhmän poistoajat ovat liian pitkiä, kirjanpidon varovaisuusperiaate edellyttää, että poistot peruutetaan ja lasketaan uuden suunnitelman mukaan. Tällöin kirjanpidossa tulee tehdä kertapoisto (lisäpoisto), minkä jälkeä omaisuuden tasearvo on sopeutettu uuteen suunnitelmaan.

2.3.3. Poistosuunnitelman esittäminen tilinpäätöksen liitetiedoissa

Tilinpäätöksen liitetietoina esitetään poistosuunnitelma sekä poistosuunnitelmasta poikkeavat suunnitelmat ja poistosuunnitelman muutokset omaisuuden alarittelyjen mukaisesti.

2.4. Kirjanpito ja suunnitelman mukainen poistolaskenta

2.4.1. Pysyvien vastaavien arvo kirjanpidossa

Hankintahinnan poistamaton osa (hankintahintainen menojäännös) ei kuvaa omaisuuden käypää arvoa eikä poistoilla voida rahoittaa korvaavaa investointia niissä tapauksissa, joissa uuden omaisuuden hankintahinta on alkuperäistä hankintahintaa suurempi. Jos käypää arvoa tarvitaan, se on arvioitava erikseen tapauskohtaisesti.

Pysyvien vastaavien hyödykkeille voidaan tehdä kirjanpitolain mukainen arvonkorotus, joka ei vaikuta hankintahintaisen menojäännöksen suuruuteen, joten siitä ei tehdä myöskään poistoja.

Hankintahintainen menojäännös lisättyä tehdyillä arvonkorotuksilla on omaisuuden kirjanpitoarvo tilikauden lopussa. Omaisuusyksikön luovutuksen yhteydessä lasketaan luovutusajankohdan menojäännös. Menojäännös on vuoden alusta luovutushetkeen asti lasketulla poistolla vähennetty hankintahintainen menojäännös tai hankintahinta, jos omaisuus ei ole poistolaskennan piirissä. Kirjanpitoarvoon sisältyvät mahdolliset arvonkorotukset tulee peruuttaa luovutuksen yhteydessä.

2.4.2. Suunnitelman mukaisten poistojen laskeminen

Poistojen laskenta aloitetaan hankintakuukautta tai yleensä omaisuuden valmistusajankohtaa seuraavan kuun alusta. Aloituspäivää voidaan siirtää lyhyiden koekäyttöaikojen takia. Kiinteisiin rakenteisiin kirjatut yhdeksi nimikkeeksi yhdistetyt yhden vuoden hankinnat poistetaan hankintavuotta seuraavan vuoden alusta alkaen.

Suunnitelman mukaisia poistoja ei lasketa:

- pysyvistä vastaavista, jotka eivät ole realisoitavissa
- maa- ja vesialueista
- pysyvistä vastaavista, joiden ei voida katsoa kuluvaan käyttöön
- ennakkomaksuista ja keskeneräisistä hankinnoista
- arvonkorotuksista
- hankintahinnasta, joka on saatu avustuksena tai liittymismaksuna joka ei ole takaisin palautettavaa tai siirtokelpoista
- vastikkeetta saaduista pysyvistä vastaavista
- osakkeista ja osuuksista sekä pysyvien vastaavien arvopapereista. Mikäli kuitenkin osakkeiden hankintamenon taloudellinen vaikutusaika poikkeuksellisesti on ennakoitavissa rajalliseksi, hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaan.
- aktivoituista ei-palautettavista liittymismaksuista (tarpeen vaatiessa tehdään arvonalennuskirjaukset). Mikäli liittymällä on rajallinen pitoaika tai liittymän tuotot arvioidaan muuten rajallisiksi ja tästä johtuva arvonalenneminen on ennakoitavissa, aktivoitu liittymismaksu poistetaan kuitenkin suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

2.5. Arvontarkistukset

2.5.1. Arvonlennukset ja lisäpoisto

Pysyvien vastaavien menojäännöksestä tai hankintahinnasta voidaan tehdä arvonalenemisen tai varovaisuuden periaatteen johdosta lisäpoisto tai arvonalennus.

Pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden, osakkeiden ja osuuksien sekä taidesineiden hankintahinnasta on tehtävä arvonalennus, jos sen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa on pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi.

Pysyviin vastaaviin kuuluvan sijoituksen hankintahinnasta on tehtävä arvonalennus, mikäli tulonodotukset tai arvo osana kaupungin palvelutuotantoa ovat pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienemmät. Arvonalennuksena kuluksi kirjataan tulonodotusten ja vielä poistamattoman hankintamenon erotus.

Omaisuushyödykkeen hankintahintaisesta menojäännöksestä voidaan tehdä suunnitelmanmukaisen taloudellisen pitoajan tarkistamisen johdosta aiheutuva lisäpoisto poistosuunnitelman muutoksena (ks. kohta 2.3.2 Taloudellisen pitoajan muuttaminen).

Jos voidaan osoittaa, että omaisuuden käypä arvo on arvonalenemisen, tuhoutumisen, vahingoittumisen tai muun syyn vuoksi pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, saadaan poistosuunnitelmaa muuttaa tekemällä tilikauden lopussa lisäpoisto, joka alentaa kirjanpitoarvon käypään arvoon. Jos tuhoutuneeseen käyttöomaisuuteen saadaan korvausta, käsitellään arvovähennys myyntinä (ks. kohta 2.2 Pysyvien vastaavien vähennys). **Mahdolliset korjaukset lisäävät omaisuuden arvoa (ks. kohta 2.1 Pysyvien vastaavien lisäys).**

2.5.2. Pysyvien vastaavien arvonkorotus ja arvonkorotuksen peruutus

Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan maa- tai vesialueen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen todennäköinen luovutushinta on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, voidaan tehdä todennäköisen luovutushinnan ja hankintahintaisen menojäännöksen erotuksen suuruinen arvonkorotus.

Arvonkorotus on peruutettava luovutuksen yhteydessä, tai jos se muuten osoittautuu aiheettomaksi.

Arvonkorotuksesta ja niiden pysyvyydestä on hankittava ulkopuolisen asiantuntijan arvio.

2.6. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden **hallintaoikeuden** siirrot kaupungin sisällä

Omaisuuksen **hallintaoikeuden** siirtyessä toiselle organisaatioyksikölle siirto kirjataan omaisuusyksikön kirjanpitoarvoon. Poistosuunnitelma toteutetaan alkuperäisen suunnitelman mukaan. Poistot kohdistuvat siirtohetkestä lähtien organisaatioyksikölle, jolle omaisuus siirretään.

Liikelaitoksen hankkiessa kaupungin toiselta yksiköltä omaisuushyödykkeen tai myydessä toiselle yksikölle omaisuushyödykkeen käsitellään tätä kaupungin sisäistä hankintamenoa tai tuloa liikelaitoksen kirjanpidossa ja taseessa samalla tavalla kuin kaupungin ulkoista tapahtumaa. Kaupungin tilinpäätöstä varten sisäinen hankintameno on kuitenkin eriteltävä siten, että olennaiset sisäiset katteet voidaan eliminoida. Sisäiset takuumaksut on myös eliminointava sisäisen kattoon tavan, mikäli ne ovat olennaisia. Sisäiseen hankintamenoon sisältyvät kiinteät menot on pystyttävä selvittämään.

Sisäinen **hallintaoikeuden** siirto kirjataan pysyvien vastaavien kirjanpitoon tapahtumahetkeen.

Käyttöomaisuuskirjanpidossa olevien tietojärjestelmien kehittämisenot siirretään työn valmistuttua siihen organisaatioyksikköön, jonka omaisuudessa alkuperäinen järjestelmä on. Keskeytetyt tietojärjestelmät tai tietojärjestelmät, joita käyttävät useat toimielimet, kirjataan konsernin hallinnon IT-palvelujen omaisuudeksi.

2.7. Vahingonkorvaus

Tuhoutuneen omaisuuden arvovähennys käsitellään käyttöomaisuuskirjanpidossa myyntinä, siltä osin, kun vahinkoon saadaan korvausta. Kokonaan tuhoutuneen omaisuuden vahingonkorvauksen ja tuhoutumisajankohdan menojäännöksen ero on myyntivoittoa tai -tappiota.

Osavahingon kyseessä ollessa on osamyyntinä käsiteltävän arvovähennyksen oltava vahingonkorvauksen suuruinen. Jos vahinko on suurempi kuin korvaus, tehdään arvovähennys lisäpoistona tai arvonalennuksena.

Ellei vahingolle saada korvausta, arvonalennus tehdään romutuksena (jos omaisuus hyödyke tuhoutuu kokonaan) tai poistona (jos hyödyke tuhoutuu osittain).

3. Pysyvien vastaavien kirjanpito

Kukin organisaatioyksikkö on vastuussa hallussaan olevan omaisuuden käyttöomaisuuskirjanpidon sekä pääkirjanpidon oikeellisuudesta.

3.1. Pääkirjanpito

Hankinnasta ja myynnistä aiheutuvat tulo- ja menokirjaukset tehdään kuukausittain. Samanaikaisesti tulee viedä tapahtumatiedot omaisuusrekisteriin (ks. kohta 3.2).

Omaisuusrekisteriin vietyjen tietojen perusteella kirjataan kuukausittain pääkirjanpitoon toimintayksikön tapauskohtaiset seuraavat tilitapahtumat: tilikauden poistot, myyntivoitot, myyntitappiot, romutukset, ryhmämuutokset, sisäiset siirrot, arvonkorotukset tai niiden peruutukset.

~~Pääkirjanpitoon tehdään tilikauden aikana välittömästi tapahtuman jälkeen hankinnasta ja myynnistä aiheutuvat tulo- ja menokirjaukset kuukausittain tai viimeistään tilikauden lopussa kirjataan pääkirjanpitoon omaisuusrekisteritietojen perusteella toimintayksikön pysyvien vastaavien lisäykseksi tai vähennykseksi seuraavat tilitapahtumat: tilikauden poistot, myyntivoitot, myyntitappiot, romutukset, ryhmämuutokset, sisäiset siirrot, arvonkorotukset tai niiden peruutukset.~~

Arvonkorotus kirjataan omaisuuden lisäykseksi ja merkitään arvonkorotusrahas-
toon taseen vastattaviin. Arvonkorotuksen peruutuksesta tehdään päinvastainen kirjaus kuin arvonkorotusta tehtäessä.

3.2. Pysyvien vastaavien kirjanpito (käyttöomaisuuskirjanpito)

Omaisuusrekisterissä ylläpidetään omaisuusluetteloja sekä arvotietoja suunnitelmanmukaisten poistojen sekä myyntivoittojen ja -tappioiden laskemiseksi ja tilinpäätöksen liitetietojen ja tase-erittelyjen saamiseksi.

Rekisteriin merkitään omaisuusyksiköstä vähintään seuraavat perustiedot: tunnistetiedot (nimike, tyyppi, numero), alkuperäinen hankintameno, valtionosuuden tai muun rahoituksen määrä ja siitä erikseen palautusvelvollisen rahoitusosuuden määrä, kustannuspaikka, hankinta-ajankohta, käyttöönottopäivä sekä poistomenetelmä ja sen mahdolliset muutokset ja poisto-aika.

Kustannuspaikaksi määritellään se toimintayksikkö, johon poistot halutaan kohdistaa ja/tai, jolle vastuu omaisuuden hallinnasta on annettu.

Seuraavana on lueteltu omaisuuden hallintaan ja arvoon vaikuttavia muutostietoja, joista 1 - 2 tulee kirjata pysyvien vastaavien kirjanpitoon välittömästi tapahtuman jälkeen. **Tilikauden poisto (3) kirjataan kuukausittain** ja 4 - 7 kuukausittain tai viimeistään tilikauden lopussa:

1. Omaisuuden lisäys: hankinta, perusparannus
2. Omaisuuden vähennys: myynti (hintaa, myyntivoitto/-tappio), romutus, vaihto, lahjoitus
3. Tilikauden poisto
4. Arvonkorotus ja arvonkorotuksen peruutus
5. Arvonlennus tai lisäpoisto
6. Sisäinen siirto organisaatiolta toiselle
7. Siirto keskeneräisistä töistä varsinaiseen omaisuusryhmään tai valmistumattomien erien poisto rekisteristä

Lisätietoja tähän ohjeeseen liittyen antaa konsernihallinnon talouden vastuualue.